

Justitiedepartementet

Angående Europeiska kommissionens förslag till direktiv om harmonisering av vissa delar av insolvensrätten

Ekobrottsmyndigheten har, utifrån de områden myndigheten har att bevaka, en positiv syn på en harmonisering av insolvensrätten inom EU, men vill i detta sammanhang lyfta fram några delar som kan behöva förtydligas eller identifieras som en risk om förslaget implementeras i svensk rätt.

Allmänna synpunkter

Ekobrottsmyndigheten anser att det är viktigt i de kommande förhandlingarna att direktivet öppnar upp för att enskilda medlemsländer ska kunna ha kvar det nuvarande systemet med oberoende konkursförvaltare.

Avdelning V Företagsledares skyldighet att begära att ett insolvensförfarande inleds och det civilrättsliga ansvaret

I Sverige regleras borgenärsskyddsreglerna i 25 kap. 13–20 a §§ aktiebolagslagen (2005:551) om kapitalskyddsregler. Internationellt har det inom området införts tydliga handlingsdirigerande aktiebolagsrättsliga regler för bolagsledningen, dvs. bestämmelser om hur bolagsledningen förväntas uppträda när bolaget får ekonomiska problem och närmar sig insolvens. Dessa borgenärsskyddsregler har inte längre sin utgångspunkt i bolagets bundna kapital, utan i likviditet och solvens. Synsättet i artikel 36 går därför i rätt riktning.

Det kan dock antas att insolvensbegreppet skiljer sig åt i väsentliga delar i olika sammanhang och även mellan medlemsstaterna. I det fortsatta arbetet bör därför en tydligare beskrivning av om hur insolvensbegreppet ska tolkas i detta sammanhang tas fram.

Avdelning VI Avveckling av insolventa mikroföretag

Ekobrottsmyndigheten är kritisk till att den ordning om förenklade förfaranden som föreslås i artikel 38 och 39 införs i Sverige.

För att undvika missbruk och olika tolkningar, bör definitionen av mikroföretag vara mycket tydlig. En hänvisning till kommissionens rekommendation den 6 maj 2003 om definitionen av mikroföretag samt små och medelstora företag (2003/361/EG) görs förvisso. I rekommendationen används nyckeltal för klassificeringen av företag. Dessa utgörs av antalet anställda, omsättning och balansomslutning. Av artikel 4 i nämnda rekommendation framgår att uppgifterna om antalet personer som arbetat i företaget ska hämtas från det senast

godkända räkenskapsåret. Uppgifterna om ett företag över- eller understiger gränsvärdena för omsättning och balansomslutning ska beräknas från två på varandra följande år. Definitionen av om ett företag ska definieras som ett mikroföretag eller inte, kan i aktuellt direktiv förtydligas på så sätt att de ovan nämnda uppgifterna ska hämtas från det senaste respektive de två senaste årsboksluten innan det förenklade konkursförfarandet inleds.

Enligt uppgift från Ekonomifakta fanns det den 30 november 2022 1 217 423 företag i Sverige. Av dessa definierades 257 797 som mikroföretag och 909 860 som enmansföretag. Med enmansföretag menas att företagen inte hade några anställda. Om enmansföretagen skulle definieras som mikroföretag i dessa sammanhang, innebär det att över 1,1 miljoner företag i Sverige skulle kunna omfattas av det förenklade konkursförfarandet.

Det föreligger ett stort mörkertal rörande den ekonomiska brottsligheten. De anmälningar som kommer in till Ekobrottsmyndigheten (7 667 under 2022) kommer i huvudsak från två anmälare; konkursförvaltarna och Skatteverket (totalt 86 procent av samtliga anmälningar). Huvudsakligen har anmälningarna avsett bokföringsbrott och skattebrott i mikroföretag. I många av konkurserna saknas det tillgångar eller finns mycket små sådana. För år 2022 upprättade konkursförvaltare 4 067 anmälningar om brott till Ekobrottsmyndigheten. Antalet företagskonkurser uppgick enligt Ekonomifakta till 7 299. Även om siffrorna inte är direkt jämförbara, så indikerar detta att ungefär hälften av alla företagskonkurser resulterar i brottsanmälningar från konkursförvaltare.

Om förslaget implementeras i svensk lagstiftning, kommer det att innebära att den absoluta majoriteten av företag som försätts i konkurs omfattas av det förenklade konkursförfarandet. Många av dessa kommer inte att bli föremål för det undantag där konkursförvaltarens kostnader täcks av gäldenären eller borgenärerna. Det innebär att dessa företagskonkurser inte kommer att handläggas av någon extern aktör. För det fall det inte finns en konkursförvaltare riskerar den ekonomiska brottslighet som upptäcks i dag i samband med konkursförvaltarens genomgång att till stor del förbli oupptäckt.

Ekobrottsmyndigheten efterlyser därför ett bredare perspektiv där kontrollaspekten lyfts fram tydligare i samband med det förenklade konkursförfarandet och att medlemsstaterna ska kunna anpassa ett snabbt avvecklingsförfarande, utan så långtgående förändringar som föreslås. Sverige har i dag exempelvis ett system med s.k. avskrivningskonkurser, som i vart fall delvis kan sägas uppfylla kraven på ett förenklat avvecklingsförfarande.

Frågan om omhändertagande av bokföringen i en konkurs har inte beaktats. Bokföringen är viktig dels för att bedöma huruvida någon form av oegentlighet har förekommit i konkursboet, dels för en granskning av eventuella återvinningsbara tillgångar. Dessutom måste arkiveringsfrågan belysas. I bokföringsskyldigheten åligger det den bokföringsskyldige att arkivera räkenskapsinformation i sju år efter utgången av räkenskapsåret. För det fall den bokföringsskyldige försätts i konkurs ska denne, om det är en fysisk person, återfå räkenskapsinformationen efter avslutad konkurs. Om det är en juridisk person som försätts i konkurs, upplöses denna efter avslutad konkurs. Det blir då konkursförvaltaren som blir ansvarig för arkiveringen av räkenskapsinformationen. Om det förenklade konkursförfarandet genomförs, finns det ingen arkiveringsskyldig. Frågan bör beaktas i de kommande förhandlingarna.

Om ett förenklat avvecklingsförfarande ändå införs, bör bestämmelser tas fram som klargör att det bara får användas om det inte kan misstänkas att det föremåller risk för att egendom skingras eller att oegentligheter har begåtts. Det bör även tas fram en reglering som förhindrar att egendom förskingras, om det framkommer sådana omständigheter under det förenklade insolvensförfarandet. Det bör vidare finnas möjligheter att snabbt ändra behörigheten att företräda bolaget, t.ex. att frysa banktillgodohavanden och besluta om kvarstad hos tidigare företrädare.

Avdelning VII Borgenärskommitté

Det finns redan i dag möjlighet till insyn för borgenärer genom konkursförvaltarens skyldigheter enligt konkurslagen (1987:672) och god tillsyn genom tillsynsmyndigheten, vilket för svensk del torde göra att införandet av ytterligare institut överflödigt.

Detta yttrande har beslutats av generaldirektören Monica Rodrigo. I den slutliga handläggningen har rättschefen Gabriella Loman deltagit. Strategiske ekorevisorn Henrik Lundin har varit föredragande.

Monica Rodrigo

Henrik Lundin

Expedition till :

ju.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia till:

ju.l2@regeringskansliet.se

ju.da@regeringskansliet.se